

A IX. Országos Textiltisztító Konferencia

Lázár Károly

A Textiltisztító Egyesülés 2016. november 8–10. között Sümegen, a Hotel Kapitányban megrendezett IX. Országos Textiltisztító Konferenciája ezúttal is nagyszámú szakértő közönséget vonzott. A konferencia jelmondata ez volt:

Higiénia fenntarthatósággal.

A rendezvény megrendezését több cég is támogatta: az **ECOLAB**, mint főszponzor mellett az *Alvara Cleaning Kft.*, a *Hohenstein Institute*, az *IPSO* és a *Lapauw* kisszponzorok, valamint a *Bardusch Bértexília Kft.*, a *Dunántúli Mosodák Kft.*, a *Magyar Egészségügyi Mosodák Kft.*, a *Miskolci Patyolat Zrt.*, a *Penta Clean Kft.*, a *Thermopach Kft.* és a *Zura Kft.* A szervezésben részt vett a Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület is.

Szokás szerint a konferenciát kis termékbemutató kiállítások is kísérték. Ez alkalommal kiállítással jelent meg az *Alvara Cleaning Kft.*, az *Assist-Trend Kft.*, a *Bepatek Kft.*, a *Bezema*, a *Christeys Kft.*, a *Dozit Plus*, az *ECOLAB – Hygiene Kft.*, az *IPSO*, a *Judit Paplan Kft.*, a *Lapauw*, *Logo-Tex Kft.*, a *Mova Kft.*, a *Naturtex Kft.*, a *Penta Clean Kft.*, a *Polizó Kft.* és a *Vebra Kft.*

A kitűnő hangulatú, nagyszámú résztvevőt vonzó rendezvény második napján igen érdekes előadásokat hallgathattunk meg, amelyekről a következőkben rövid összefoglalót közlünk.

Fenntarthatósági elvek az európai textiltisztításban

Ludger v. Schönebeck, a *Hohenstein Institute* képviselői ügyvezető igazgatója ezzel a címmel tartott előadását a következő témakörök köré csoportosította:

- A környezetvédelem fejlődése a textiltisztító iparban.
- A környezetvédelmet előmozdító európai Eco Audit rendelet.
- A környezetmenedzsment tevékenység haszna.
- Textilökológiai vizsgálatok.

• Konceptiók és stratégiák a textiltisztító szolgáltatások fenntarthatóságában.

- A *Hohenstein HSL* sztenderdje.

A *Hohenstein Institute* 1969 óta foglalkozik a környezetvédelem kérdéseivel a textiltisztítás terén, és azóta folyamatosan egyre szélesebb körben fejti ki ebbeli tevékenységét, közreműködik a témával összefüggő szabályozások kidolgozásában is.

Az európai *Eco Audit* rendelet szerinti tanúsítást szállodák, kórházak ma már nagy számban igénylik. Az auditálási folyamatban – a teljes mosási technológia felülvizsgálata mellett – egyebek között nagy szerepe van a vízfelhasználással, vízminőséggel kapcsolatos vizsgálatoknak. Nagyon fontos a rendszeres és körültekintő adatgyűjtés és adatfeldolgozás. Az auditálási folyamat-

Textiltisztító Egyesülés

ban ellenőrzik a mosószerek megfelelőségét is. Nagy súlyt fektetnek a környezettudatosságra és a környezetmenedzsment tevékenységre. A tanúsítási rendszer folyamatos fejlesztés alatt áll. Bár az auditálás kétségtelenül költséges eljárás, eredménye és az annak alapján hozott vállalati intézkedések hasznát hoznak a cégnek, mert környezetkímélőbb eljárásokat biztosít, segíti az optimális technológia és logisztika kialakítását az adott termékkörben, javítja a ver-

senyképességet, költségsökkenést eredményez, jogi biztonságot nyújt és lehetővé teszi az optimális vállalati szervezet kialakítását és működtetését. A környezetre nézve előnyös, hogy csökken az újramosások („visszamosások”) mennyisége, csökken a mosószerteljesítés és a vízfelhasználás és a mosás alacsonyabb hőmérsékleten végezhető. Mindez egyrészt energiamegtakarítást jelent, másrészt kíméletesebb a textiliára nézve is.

A *Hohenstein* tevékenységének fontos részét képezik a textilökológiai vizsgálatok, ezen belül a bakteriológiai vizsgálatok, a vízminőség-vizsgálatok mind a friss, mind a távozó víz esetében, a mosószerek és más vegyszerek hatásosságának vizsgálata, a maradékanyagok vizsgálata, a mosási folyamat hatékonyságának vizsgálata.

A környezetmenedzsment tevékenységgel összefüggésben az ISO 9001 (*A minőségirányítási rendszer követelményei*), az ISO 14001 (*Környezetközpontú irányítási rendszer*) és az ISO 5001 (*Energiairányítási rendszer*) szabványok előírásai az irányadók. Nagy jelentősége van az OEKO-TEX® rendszernek is. Az Európai Unióban egyre több szabályozás jelenik meg a környezetmenedzsment témakörében, ezeket figyelemmel kell kísérni.

A *Hohenstein HSL Standard* (a rövidítés a *Hohenstein Sustainable Laundry* kifejezés rövidítése, ami a *Hohenstein* által tanúsított, a fenntarthatósági követelményeknek megfelelő mosási technológiára utal) bevezetésének célja a fenntarthatóság biztosítása az adott üzemben. A tanúsítás során felülvizsgálják a teljes technológiát annak minden apró részletével és javaslatokat tesznek a tökéletesítésére, valamint a szükséges szervezési intézkedésekre. A *Hohenstein* emellett kifejlesztett egy adatbázisokon alapuló *Eco Efficiency Tool* elnevezésű eszközt is, amely lehetővé teszi különböző

vállalatok összehasonlítását ökológiai hatékonyságuk szempontjából.

Textiltisztító képzés és továbbképzés

A Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület (TMTE) ügyvezető főtítkára, *Ecker Gabriella* előadásában ismertette azokat a változásokat, amelyeket az Országos képzési jegyzék (OKJ) korszerűsítése kapcsán a textiltisztító és textilszínező képzéssel kapcsolatban végrehajtottak. A 2016 szeptemberétől érvényes jogszabály-módosítás következményeként érvénybe lépett jelentősebb

változások főleg az iskolarendszerű képzéseknél következtek be, az iskolarendszeren kívüli felnőttképzések esetén az engedélyezési eljárás változott. Módosultak szakképesítések vizsgakövetelményei, valamint részben maga a vizsgáztatási rendszer is.

A TMTE a módosításokkal kapcsolatban több helyen nyilvánított véleményt és tett javaslatokat, ezek egy része valóban beépült az új rendeletbe. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) megbízásából a TMTE szakértője a Textiltisztító Egyesülés szakembereivel egyeztetve végezte el például a szakmai és vizsgakövetelmények és a modulok követelményrendszerének felülvizsgálatát és korszerűsítését, figyelembe véve az innovatív eljárásokat. A TMTE aktívan részt vesz a textiltisztító és textilszínező szakma oktatásában is. Az Egyesület szervezésében 2015 szeptemberétől folyó ilyen irányú képzés lesz az első, amely 2017 márciusában az új rendszerű komplex szakmai vizsgával zárul.

A TMTE ez irányú szakképzési tevékenységét a textiltisztító ipar vállalatainak és szakembereinek közreműködésével végzi, amiért az Egyesület köszönetét fejezi ki ezeknek a cégeknek és személyeknek. A nagyüzemi mossaival és kapcsolódó műveleteivel, ill. a foltkezeléssel és vegytisztítással kapcsolatos gyakorlati foglalkozásokat a *Top Clean Hungária Kft.*-nél tartották, ezért a lehetőséget köszönet illeti *dr. Varró Tamás* ügyvezető igazgatót. A színezési gyakorlati képzés a *Sinka és Társa Kft.*-nél folyik, amiért *Sinka József* és *Richolm János* vállalkozásvezetők ez irányú jelentős segítségéért mond köszönetet az Egyesület.

A szakemberek számára már régóta lehetőség van a *kelmefestő és tisztító mester* cím megszerzésére. Ennek feltétele 8 évi szakmai gyakorlat, 5 évi szakoktatásban való részvétel (dolgozók betanítása, gyakorlatvezetés stb.), a mestervizsga előtt pedagógiai, jogi és pénzügyi ismeretek képzés keretében eredményes vizsga letétele, valamint a mestervizsga-bizottság előtti gyakorlati és elméleti vizsgán való sikeres helytállás. Huszonöt év után, 2014 májusában a BKIK szervezésében ketten tettek mestervizsgát: *Giliczné Kasza Katalin* és *Tóthné Kovács Zita*, mindketten a *Top Clean Hungária Kft.* munkatársai. A TMTE – főként a kelmeszínezési ismeretek fejlesztésében – a továbbiakban is készséggel vállalkozást a leendő kelmefestő és tisztító mesterek számára.

A fenntarthatóság, mint a versenyelőny-szerzés eszköze

Ezt a fontos témát *Claudia Thallauer*, az ECOLAB Textilhigiéniai Divíziója közép-kelet-európai régiójának menedzsere ismertette.

A versenyelőny több tényezőből adódhat, amelyek így foglalhatók össze:

- termelékenység, takarékoság az idővel és a munkával,
- takarékoság a vízzel és a felhasznált energiával,
- hulladékkezelés, megfelelés a hivatalos előírásoknak,
- környezetkímélő és egészséges környezetet biztosító tevékenység,
- korszerű termelésirányítás és technológiai biztonság.

Az üzleti tevékenység és a környezet ma már elválaszthatatlan egységet képez. A Föld lakossága egyre növekszik (2025-re 9,7 milliárdra becsülik), ennek következtében a víz, az élelmiszer és az energia iránti igény is mind nagyobb lesz. A számítások szerint 2030-ra a Föld lakosságának a jelenlegihez képest 40%-kal több vízre, 35%-kal több élelmiszerre és 30%-kal több energiára lesz szüksége. Ezek közül a vízigény fedezése jelenti a legnagyobb kockázati tényezőt. Ugyanakkor megkettőződik a képződő hulladékok mennyisége, ami szintén jelentős kockázattal jár a környezetre nézve.

Az előadó különös hangsúlyt fektetett előadásában a vízzel való takarékoság fontosságára. A Föld vízkészletének csupán 2,5%-a édesvíz és a mezőgazdaság után az ipar a második legnagyobb vízfelhasználó. Sok helyütt fenyeget vízhiány. A vízellátás költségei is nagyon különböznek a világ más-más tájain. Az előadás példákat mutatott be arra, hogy nagy nemzetközi vállalatok milyen eredményeket értek el a víztakarékosság terén. Az, hogy egy adott vállalat esetében a vízhelyzet milyen gazdasági kockázatokat rejt, az innen letölthető programmal elemezhető: <http://waterriskmonetizer.com>.

A fenntartható termékek és a termelési folyamatok révén biztosítható, hogy az adott vállalat olcsóbban és gyorsabban állíthassa elő termékeit, mint a versenytársai, újszerű és magasabb színvonalú, nagyobb használati értéket képviselő termékekkel jelenhessék meg, mindezek eredményeként márkájának nagyobb hírnevet szerezhesen és azt meg is tarthassa. A textiltisztító iparban az ECOLAB termékei jelentős segítséget adnak mindehhez.

Jelentős tételt tesznek ki az üzemekben a csomagolóanyagok, amelyek csak részben lebomló anyagok. Ha a textiltisztításban hatékonyabb vegyszereket alkalmaznak, amikből kisebb mennyiség is elegendő, kevesebb csomagolóanyagra van szükség. Ez a környezetvédelem szempontjából is előnyös.

A fenntarthatóság alapfeltétele a vízzel és az energiával való takarékoskodás, a hulladékok, maradványok megfelelő kezelése és a munkabiztonság. Ezek eredményeként csökkenteni lehet a költségeket, növelni a kapacitást, gyorsítani az átfutási időt – végeredményben tehát maximalizálni lehet a gazdasági eredményt. Fontos tehát a technológia, a mosási programok optimalizálása. Az ECOLAB például azzal, hogy mosószereit emulzió formájában hozza forgalomba, azonos mennyiségű mosószerrel csaknem kétszer annyi textilium kimosását teszi lehetővé. Ez akár 25%-kal kevesebb vízfelhasználást, 20%-kal kisebb energiaköltséget, 65%-kal kevesebb csomagolóanyag-hulladékot eredményezhet, és akár 65%-kal is csökkentheti a szállítási költségeket.

Azok az alapelvek, amelyeknek a vállalatokat vezérelniük kell a fenntarthatóság érdekében, a következők:

- gazdasági szempontok: növekvő gazdasági eredmény a fogyasztók, a munkavállalók, a cégtulajdonosok és az egész közösség érdekében;
- környezeti szempontok: a természetes erőforrásokkal való tudatos gazdálkodás és a környezet védelme;
- biztonsági szempontok: biztonságos gyártási/termelési eljárások, amelyek védik a munkavállalókat, az együttműködő partnereket, a vevőket és a közösséget egyaránt;
- szociális szempontok: az egyének és a társadalmi közösség jó közérzetének biztosítása.

Az európai és a magyar gazdaság kilátásai a gyorsan változó világban

Dr. Bod Péter Ákos, a Corvinus Egyetem professzora ez évben is, akár csak a korábbi konferenciákon, nagyon érdekes és szemléletes összefoglalását adta a jelenlegi gazdasági helyzetnek.

A Nemzetközi Valutaalap (IMF) előrejelzése szerint 2017-ben a világtermelés 3,4 százalékkal növekszik az előző évhez viszonyítva. A fejlett országok esetében azonban ez csupán 1,8% (az USA-ban 2,2%, az euró-régióban 1,5%), a fejlődő országoknál viszont átlagosan 4,6% növekedés várható (ezen belül Kínában 6,2%, Indiában 7,6%). Magyarország esetében 2,5%-ra teszlik a növekedést. Az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD) véleménye szerint a kelet-közép-európai térség a világátlag alatt, de az európai átlag fölött teljesít: 3% növekedést becsülnek, ezen belül Magyarországon 2,4%-ot. (Az

EBRD számítása szerint régióinkban a legjobb Lengyelország és Szlovákia 3,2–3,2% növekedéssel.) A Magyar Nemzeti Bank optimistább, a bruttó hazai termék (GDP) emelkedését 3%-ra, a fogyasztói ár emelkedését pedig 2,3%-ra becsüli. A Gazdaságkutató Intézet (GKI) valamivel óvatosabb, az ő számításuk szerint a GDP emelkedése csak 2,7%, de a fogyasztói árindexé 1,5%.

A GDP egy főre eső értékének növekedése nálunk nagyon lelassult, elmarad a Lengyelországban, Szlovákiában, Csehországban mért értéktől, bár az utóbbi is mára kissé visszaesett. Az egy főre eső GDP vásárlóereje Magyarországon – a 2013-ban mért adatok szerint – a németországinak mintegy 55%-a, ezzel szemben Csehországban közel 70%, Szlovákiában 60%, Lengyelországban kb. 56%. A legnagyobb baj azonban az, hogy nálunk nagyon lelassult a német adathoz való közeledés üteme, szemben Szlovákiával és Lengyelországgal.

A magyar GDP értéke az elmúlt 10 évben nagyon erős ingadozást mutat, az adatokból semmilyen tendencia nem állapítható meg. 1990-hez viszonyítva a változatlan áron számított – ún. reál – GDP érték nálunk mintegy 130%-ra nőtt 25 év alatt, ugyanez Csehország esetében 150%, Szlovákia esetében kb. 185%, Lengyelország esetében pedig 240%! Lenne tehát mit javítanunk.

A magyar államháztartás hiánya azonban kedvezően alakult, nem kis részben az Európai Unió előírásainak kényszerű betartása miatt: 2012 óta nem lépte át a –3%-os határt, 2015-ben –1,6% volt. Az államadósság-ráta is csökkenő tendenciát mutat, a 2010-ben mért 80,5%-kal szemben 2015-ben csak 74,7%, vagyis folyamatosan közelítette az ún. maastrichti előírás szerin-

ti 60%-ot. Ezt a körülményt a hitelminősítők méltányolják is.

Problémát okoz a gazdaságnak, hogy 2008 óta nagyot esett nálunk a beruházások értéke és a vállalati hitelfelvétel. A kis- és középvállalkozások esetében a helyzetet javította a jegybanki támogatott hitelezés, ami 2014 közepe óta érezteti jótékony hatását.

Jelentős hatása volt a gazdaságra az olaj, a gabona, a fémek világpiaci árának 2014-hez viszonyított erőteljes csökkenése, ami például az olaj esetében jelenleg 50% körül van, a mezőgazdasági termékek esetében pedig kb. 80%.

A hazai infláció 2015 márciusában érte el eddigi mélypontját (-1%, defláció!), azóta ez kissé emelkedik ugyan, de az MNB becslése szerint 2017-ben 3% körül lehet, bár ez a becslés nagy bizonytalanságot mutat felfelé és lefelé egyaránt. A fogyasztói árindex nem mutat ugyan inflációt, de a szolgáltatások és az iparcikkek ára folyamatosan emelkedik.

Rendkívül nagy hullámlás tapasztalható 2004 óta a versenyszférában a béremelkedések mértékének alakulásában (ez nem tévesztendő össze a reálbérnövekedés mutatójával), és a tendencia összességében sajnos kissé lefelé mutató. Míg 2004-ben még 10% körül volt az éves bérszínvonal emelkedés, addig ez ma csak 6% körül van. A szolgáltató ágazatokban valamelyest javuló tendencia észlelhető.

Közismert tény, hogy nálunk a munkaerő olcsó. Az 1 munkaóra jutó munkaköltség 2013-ban a vállalati szférában 7,8 euró/óra volt, szemben az Európai Unió 24,5 euró/óra költségével (31,8%). Európában csak Litvániában, Lettországon, Romániában és Bulgáriában kisebb ez a szám, mint nálunk. Ez a kivétel szempontjából

ból előnyös lehet ugyan, de fő oka a munkaerő-kivándorlásnak, bár ez egyelőre még kisebb, mint a többi kelet-európai országokban.

Az is közismert tény, hogy a magyarországi népesség száma csökkenő tendenciát mutat, a halálozások száma meghaladja az élve születések számát, aminek természetesen – egyebek mellett – hatása lehet a munkaerőhelyzet alakulására is.

Gazdasági helyzetünk nagymértékben függ az Európai Uniótól kapott támogatástól. Hazánk a 2007–2013 ciklusban átlagosan évente a GDP 3,2%-át kapta ilyen támogatások formájában, ennél nagyobb mértékben csak Észtország (3,4%) és Litvánia (4,3%) részesült. Nagy kérdés, hogy a jövőben hogy alakul majd ez a segítség.

Összefoglalóul az előadó megállapította, hogy

- az elmúlt években „kegyelmi időszak” volt számunkra a kamatszint alakulása, a cserearányok és az uniós támogatások terén;
- a Brexit, az USA elnökválasztás, Oroszország katonapolitikája, Kína ütemvesztése mind növekvő külpolitikai, külgazdasági, nemzetközi pénzügyi kockázatot jelent;
- keményedő erőforrás-korlátokra kell számítnunk, főleg a munkaerő nagysága és minősége, valamint a demográfiai helyzet miatt;
- gyors piaci változások, átrendeződések várhatók, ezért mind fontosabb a vállalkozók számára a piacismeret, a rugalmasság és a manőverező képesség.

Egy magyar mosoda nemzetközi elismerése

A Mem-Tex csoporthoz tartozó Logo-Tex Kft. 2016-ban elnyerte a CINET *Global Best Practice Award* (Globális legjobb gyakorlat) díját, amely komoly szakmai elismerést jelent. A Mem-Tex cégcsoportot, annak tevékenységét és eddigi eredményeit a cég részéről Szokol Veronika mutatta be.

A jelenlegi Mem-Tex csoport első cége, a Magyar Egészségügyi Mosodák Kft. 1990-ben alakult, amit 1993-ban követett a második egység, a Logo-Tex Kft. 2013-ban alapították meg a Mem-Tex Vagyongazdálkodó Kft.-t, majd 2016-ban az Alba-Tex Mosoda Kft. csatlakozott a csoporthoz. A cégcsoportnak jelenleg Szolnokon, Vácott, Baján és Székesfehérváron van mosoda üzeme. Szolgáltatásai: bérmosás, kórházi osztályoknak nyújtott szervizszolgáltatás, egészségügyi bértextília szolgáltatás, kórházak számára szekrényes munkaruha-szolgáltatás, a szolnoki kórház számára műszaki üzemeltetés. A Mem-Tex csoport árbevétele 2015-ben megközelítette az 1,2 milliárd forintot és meghatározó szerepet játszik az országban az egészségügyi mosodai területen.

A mosodai területen igen komoly fejlesztési tevékenységet folytatnak, amit az is fémjelez, hogy 2015-ben a „mikrochipes textilazonosító rendszer bevezetése az egészségügyi textiliák mosásában” témájú fejlesztésüket *Magyar Termék Nagydíjjal* jutalmazták. Ehhez járult most hozzá a CINET által adományozott értékes, nemzetközileg elismert díj, amelyet 30 pályázó egyikeként nyertek el. Ezzel a kitüntetéssel a cég kiváló minőségű munkáját, üzleti modelljét és szolgáltatási koncepcióját, a fenntarthatóság érdekében tett intézkedéseit, valamint innovációs tevékenységét ismerték el.

A cég eddigi jó eredményeit további fejlesztésekkel, újításokkal kívánja fenntartani. Amellett, hogy meg akarja tartani az egészségügyi mosás területén elért helyzetét, a szállodai textiliák és a munkaruhák mosása terén is hasonló pozíció elérésére törekszik. Ezt a célt szolgálja a székesfehérvári mosoda megvétele 2016-ban.

Textiltisztítási újdonságok – Hogyan adjuk el a „higiénit”, mint hozzáadott értéket?

Léon Wennekes, a CINET főtitkára előadásának első részében bemutatta a CINET (International Committee for Professional Textile Care, azaz Professzionális Textiltisztítók Nemzetközi Bizottsága) szervezete és tevékenységét.

A CINET-nek világszerte több mint 90 tagszervezete van, amelyek mintegy 2,5 millió alkalmazottnak munkát adó, több mint 400 ezer céget képviselnek. A CINET-nek kiterjedt kutatási és technológiai programja van. Benchmark tanulmányokat, fenntarthatósági jelentéseket készít, esettanulmányokat dolgoz fel, szakmai oktatást végez, rendszeresen kiírja és értékeli a *Legjobb Gyakorlat* (Best Practice) pályázatokat stb. A *World of PTC* (A professzionális textiltisztítás világa) c. kiadványsorozata részletes útmutatót szolgáltat minden felhasználó számára.

A mosodai innovációk és új technológiák témakörében az előadó rámutatott, hogy a mosószerek, oldószerek, fertőtlenítőszeres stb. körében folyamatos fejlesztés zajlik, szem előtt tartva természetesen a fenntarthatóság követelményeit is. Egyre jobban terjed a professzionális vizes tisztítás technológiája, amely felváltja a hagyományos, szerves oldószerekkel végzett „száraz” tisztítást. Ugyanakkor a száraz tisztításban is megjelentek a korábban általánosan használt perklóretilént felváltó, a környezetre és az egészségre kevésbé ártalmas más, ún. alternatív oldószerek, pl. szénhidrogének és mások. A vizes tisztításhoz ill. az alternatív oldószerekhez a mosógépgyártók számos, célirányosan kifejlesztett típust kínálnak, amelyek ma már a legkorszerűbb elektronikus vezérlésekkel vannak felszerelve.

Nem kevésbé fontosak azok a fejlesztések, amelyeket a minél alacsonyabb hőfokon végezhető mosás érdekében végeznek. Ez elsősorban a mosószergyártó cégek érdeme, amelyek rendre újfajta termékeket hoznak forgalomba.

A mosást követő befejező műveletek a munkafolyamat költségeinek mintegy 60%-át teszik ki, itt tehát a

termelékeny-ség növelése a fontos, nem feledkezve meg a minőségi színvonal és az energiatakarékos-ság követelményeiről sem. Fontos szerepet játszik itt az automatizálás, ami egyre jobban terjed az üzemekben.

Új irányzat a textiltisztításban a személyre szabott, a megrendelőt a legmagasabb szinten kiszolgáló, ún. *Laundry On-Demand* szolgáltatás. Erre példa az, amikor a

megrendelő online módon feladja a rendelését, amiért a szolgáltató rövid időn belül házhöz jön, majd a tiszta ruhát 24–48 órán belül visszaszallítja a megrendelő lakására. Az ennek a szolgáltatásnak megfelelő szoftvert is kidolgozták és az USA-ban, Nagy-Britanniában, Németországban, Franciaországban, sőt Kínában és Indiában is sikerrel alkalmazzák.

A mosodákban a megfelelő logisztika kialakítása kulcskérdés. Ebben jelent jelentős előrelépést a rádiófrekvenciás azonosító rendszer (RFID) alkalmazása, amely az „okos mosoda” (Smart Laundry) alapfeltétele. Segítségével szinkronizálható az anyag- és adatáramlás, nyomon követhető minden egyes mosási tétel, vevő, termékfajta és mosási tétel szerint, pontosan lehet tudni, hogy egy adott rendelés milyen megmunkálási fázisban van egy adott pillanatban stb.

Ami pedig azt a kérdést illeti, hogy „hogyan adjuk el a higiénit”, ami nagyon fontos szempont, itt elsősorban azt kell figyelembe venni, hogy a megrendelőknél milyen igényük vannak ezzel kapcsolatban. A higiénia fontosságára utal az a körülmény, hogy ennek hiánya okozza a legtöbb kórházi fertőzést: a felmérések szerint Európában minden húszadik kórházi ápolat megkap ilyen betegséget. Ezeket a fertőzéseket főleg a kórházi textiliák terjesztik. De nem kevésbé fontos a higiénia a szállodákban sem, ahol az ágyneműk, törülközők elégtelen fertőtlenítése szintén okozhat megbetegedést. Az idős emberek a fertőzésre fokozottan érzékenyek, így például az idősek otthonainak textiliáit szintén gondosan kell fertőtleníteni. A CINET *Cerclean* tanúsító programja gondoskodik arról, hogy az ennek keretében megvizsgált mosodák megfeleljenek a higiéniai követelményeknek.

Fenntarthatóság a mosodai gyakorlatban

Kristina Venckute, az ECOLAB Textilhigiéniai Divíziójának közép-kelet-európai marketing menedzsere előadásában arra hívta fel a figyelmet, hogy a bértextil-akkal foglalkozó mosodákban a költségek megoszlása a következő képet mutatja:

• bérköltségek:	30%
• a textiliák költsége:	25%
• az energia és a víz együttes költsége:	15%
• a berendezések költségei:	15%
• a logisztikai költségek:	10%
• vegyszerköltségek	5%

A víz- és energiaköltségek jelentős részaránya és a textiliák élettartamának növelése e számok tükrében világosan megmutatkozik. Olyan mosószereket és olyan technológiát kell alkalmazni, ami ezeket – és az ezekkel összefüggő egyéb – költségeket csökkenti, és a lehető legkíméletesebb a textiliára nézve, hogy a ruhanemű tönkremenetele a

mosás során ill. annak hatására minél kevésbé álljon fenn. Az ECOLAB e szempontok figyelembevételével fejlesztette ki *OxyGuard 40 mosástechnológiai rendszerét* a szállodai textiliák mosására. Ez a rendszer, az OxiGuard emulsion mosószerrel és az OxyGuard Bright Alpha ill. az OxiGuard bright beta fehérítőszerekkel komplex technológiában alkalmazva, messzemenően kielégíti ezeket a követelményeket.

Az eljárás már 40 °C-on alkalmazható, ami az energiatakarékosság szempontjából számottevő. Az alkalmazott fehérítőszer nem klór, hanem hidrogénperoxid (H₂O₂) alapú. A pamutszálak károsodása ezért jóval kisebb mértékű, mint a korábban használt klóros fehérítésnél, ill. a 70 °C-on alkalmazott hidrogén-peroxidos fehérítő eljárásoknál – ezt a Hohenstein Laboratories által végzett különböző vizsgálatok is igazolták. Ez a fehérítő eljárás ráadásul tartósabb fehérséget is biztosít, mint a korábban használtak.

Az OxyGuard 40 megfelel az európai *Ecolabel* tanúsítás kritériumainak: nem mérgező, biológiailag lebomlik, nem tartalmaz egészségre ártalmas anyagokat a megengedettnél nagyobb arányban, csomagolása megfelel az előírásoknak, mosási hatásossága kiváló, automatikus adagolórendszerekben alkalmazható.

Az előadó esettanulmányok alapján mutatta be, hogy a 40 °C-os mosás energiafogyasztása mintegy fele a 75 °C-os mosásénak, és a szükséges vízmennyiség is csökkenthető, amennyiben a szóban forgó mosószeret használják. Emellett a mosott textília fehérsége is kiváló és sokszoros mosás után sem romlik. Ugyancsak nagyon jó eredményeket értek el színes munkaruhák esetében. A mosott ruhadarabok színe nem változott, a rajtuk levő fényvisszaverő csíkok fényvisszaverő képessége nem csökkent. Az ECOLAB termékei hatásos folttisztítók és zsírtalanítók is.

Textiltisztító tevékenység és üzemméret

A Salesianer Miettex Magyarország Kft. ügyvezető igazgatója, *Urbán Szilveszter* előadásának első részben azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy egy céget – pl. mosodát – különböző célokból lehet alapítani és működtetni:

- azért, hogy az eladás pillanatában a legnagyobb legyen a cég értéke, vagy
- hogy a legnagyobb pénzáram allokáció legyen megvalósítható a projektbe és a projektből,

• vagy pedig azért, hogy a működése fenntartható legyen, vagyis általa piaci részesedés és az eredmény növelése legyen elérhető.

Ezután az előadó arra mutatott be – számítási modellek alapján – példákat, hogy milyen hatása van az üzemméretnek (vagyis a különböző mosási kapacitásokra berendezett üzemeknek) a költségelemek alakulására, milyen fajlagos megtakarítások érhetők el a vízfogyasztásban és az áram- és gázfogyasztásban, hogyan alakul az értékcsökkenés, és mindennek milyen szerepe van a cégérték maximalizálásában. Három képzeletbeli céget hasonlított össze: egy 20, egy 50 és egy 100 kg/fő/óra teljesítményű mosodát, és a modellszámítás azt eredményezte, hogy ezek esetében a mosodai önköltség a teljesítmény függvényében nagyjából hiperbolikusan csökken, ha azonban az értékcsökkenést is figyelembe vesszük, az optimális üzemnagyság 50 kg/fő/óra teljesítménynél adódik.

Megállapítása szerint a nagyobb üzemméret előnye, hogy nagy értékű kapacitás telepíthető, változó költségek fix költségre válthatók át azáltal, hogy az elszámolható értékcsökkenés nagyobb, mindezek eredményeként a vállalati eredmény javul. Ugyanakkor kockázati tényezőt jelent, hogy kevés a nagy megrendelő, akikre építeni lehet, ugyanakkor a kisebb, de magasabb árat fizetni hajlandó vevők elmaradhatnak, emiatt csökkenhet az átlagár.

Energiatakarékosság és teljesítmény: Okos megoldások az IPSO-tól

Csányi János, a Bepatek Kft. üzletágvezetője az IPSO cég által gyártott mosodai berendezésekről adott átfogó ismertetést. Az amerikai központú vállalat 40 éve foglalkozik mosodaipari berendezések gyártásával és folyamatosan fejleszti termékeit: mosócsavarógépeket, szárítógépeket, kalandereket stb. A termékínálatban szerepelnek hőszivattyúval működő szárítógépek is. Fejlesztéseinek célja a hatékonyság növelése és a működtetési és közüzemi költségek csökkentése. A fejlesztéseknek köszönhetően 2016-ban a Bepatek Kft. Magyarországon 182 gép beüzemelését végezte el.

Az IPSO mosó-csavarógépeinek jellegzetessége a dob belső kialakításának a szokványostól eltérő, hullámos kivitele, ami a javítja a szennyeződés eltávolítását és csökkenti a visszarakódás veszélyét, valamint az emelőbordák olyan kialakítása, ami a mosás hatékonyságát növeli. A gépek igen nagy töltőtömeg-határok között (6,5–120 kg) készülnek.

A vizes tisztításhoz kifejlesztett *Smart Clean* gép kis mennyiségű víz- és mosószerhasználatot, következésképp kevesebb energiát igényel, és a nem mérgező, biológiailag lebomló adalékanyagok használata folytán környezetbarát. A gép működtetését vezérlő szoftver optimális körülményeket és viszonylag rövid kezelési időt biztosít (a mosás, szárítás és finiselés egy óra alatt lezajlik).

A gépeken alkalmazott *Smart Wave* vezérlési technológia minden programszakaszban a textília vízfelvévő képességéhez méri a vízszintet, ezáltal maximális teljesítmény mellett minimális víz- és energiafogyasztást tesz lehetővé.

A cég által kifejlesztett *Aries Assist* programozható mosodakezelő szoftver folyamatosan figyelemmel kíséri, elemzi és optimalizálja a mosási ciklust, rögzíti és feldolgozza a töltet és a folyamat adatait, és azok alapján részletes jelentések összeállítását teszi lehetővé.

A túlszáradás ellen véd a szárítógépeken alkalmazott *Overdry Prevention* technológia, amely csökkenti a szárítási időt, ezáltal költségmegtakarítást eredményez és megvédi a textiliát a túlszáradás okozta károsodástól. A szárítógépek hőszivattyúval működnek.

A kalanderekhez kifejlesztett *Smart Iron* automatikus páratartalom- és sebességszabályozó rendszer a vasalás jó minőségének és hatékonyságának biztosítását szolgálja.

Valóban eladható a fenntarthatóság a textiltisztításban?

Karóczkai Sarolta, az Alvara Cleaning Kft. és Deme Gabriella, a Cortinax Kft. ügyvezetője közös előadásukban bemutatták a közösen működtetett Adeca Consulting céget, majd a fenntarthatóság és a mosodai gyakorlat összefüggésével foglalkoztak.

A fenntarthatóság hosszú távon, gazdaságosan, energia- és erőforrás- (víz+vegyszer) takarékos üzemeltetést jelent. Leszögezték, hogy a fenntarthatóság önmagában nem jelent versenyelőnyt, de hiánya komoly hátrány, és az igazi kérdés az, hogy milyen mértékben alkalmazzák. Bemutatták azokat a technológiai paramétereket, amelyek a fenntarthatóság szempontjából kulcsfontosságúak (vízminőség, vízkezelés, optimális mosási ciklus stb.).

A mosodai költségek 40–50%-át a bérek és személyi jellegű költségek adják, de emellett az energia- és a vegyszerköltségek együtt az összes költségnek mintegy 1/3-át képviselik, itt tehát nagy jelentősége van a takarékoskodásnak.

A mosodában alkalmazott gépeken, a felhasznált vízen, energián és vegyszereken túlmenően nagy jelentősége van a műveleti paraméterek automatikus figyelésének és regisztrálásának, a berendezések folyamatos ellenőrzésének és karbantartásának, a minőségi rendszerekhez

való alkalmazkodásnak, a dokumentációk pontos vezetésének és a vezetői elemzéseknek; ez utóbbiaknak ki kell terjedniük a termelékenységet mutató fajlagos értékekre és az önköltség- és nyereségelemzésre.

Az előadók bemutatták, hogy a CINET Legjobb gyakorlat pályázata alapján mik azok a tényezők, amelyek a pályázóknál a legjobb fenntarthatósági eredményekhez vezetnek:

- modern technológiát alkalmazó gépeket használnak,
- energiatakarékos megoldásokat alkalmaznak,
- gondoskodnak a vízkezelésről, víz-viszsszanyerésről, hulladékhő-hasznosításról,
- gondosan megválasztják a textiliának legjobban megfelelő mosószert,
- optimális technológiai folyamatot állítanak be.

Ugyanakkor beszéltek arról is, hogy a hazai korlátozottabb körülmények között milyen nagy szerepe van a találmányságnak. Problémának tartják azonban a cégvezetők körében tapasztalható rövidebb távú gondolkodást, azt a körülményt, hogy döntéseiket kevés információ alapján hozzák meg, és hogy a végfelhasználók nem mindig fizetik meg a jobb minőségű munkát. Tapasztalataikat egyrészt mosodavezetők, másrészt végfelhasználók véleményének összegyűjtéséből szűrték le.

Mint tanácsokat, azt javasolják a mosodavezetőknek, hogy

- az elvárásokat és kondíciókat a megrendelővel tárgyalva előre rögzítsék le;
- saját mosodájukat igen alaposan ismerjék meg;
- legyenek tájékozottak, teendőiket tudatosan, előre tervezzék meg, és figyeljék meg utasításaik végrehajtását és annak hatásait;
- ismerjék pontosan, hogy milyen textiliákat dolgoznak fel és ahhoz milyen technológiát alkalmaznak, hogy alakulnak a kapacitás- és költségadatok óránként, naponta, személyenként, ügyfelenként, dolgozónként, munkaterületenként;
- a felhasználókat tájékoztassák a technológiai adottságokról;
- saját üzemüket mindig hasonlítsák a jó gyakorlathoz, és legyen olyan partnerük, aki külső szemmel nézve az üzemet, jó tanácsokkal szolgálhat.

Minimálbér-emelés és adócsökkentés az adózóbarát hivatal árnyékában

Ruszin Zsolt, a Magyar Könyvelők Országos Egyesületének alelnöke, a Fair Conto Zrt. vezérigazgatója előadásában először az áfa-változásokról és azok hatásairól beszélt, amelyek igen jelentős részben az élelmiszer-kereskedelmet és a vendéglátóipart érintik. Jelezte, hogy eltérés van a magyar kormány és az Európai Bizottság álláspontja között az internet-áfa tervezett csökkentésének megítélésében.

Ezt követően a számlázás-sal kapcsolatos új szabályokról beszélt. Az NGM rendeletben szabályozza, hogy az online számlázó programok milyen adatokat küldjenek a NAV-nak. Százezer forint áfa felett a vevő adószámát is rá kell írni a számlára, és ez lesz a tételes áfa határa is 2017. július 1-jétől történt teljesítésekre (teljes körű jelentést is be lehet adni).

Hangsúlyozta, hogy a számlát nem kötelező aláírni, a digitális számlán sem kell szerepelnie a digitális aláírásnak. A pdf formátumban írt számla nem számít elektronikus számlának, bár lehet úgy kezelni. Az ilyen számla e-mailben elküldve is érvényes, azt a vevő kinyomtathatja magának.

A *személyi jövedelemadóval* kapcsolatban fontos változás, hogy a kétgyermekes családok adókedvezményét növelik és két eltartott esetén az adóalap-kedvezmény 2017-ben eltartottanként 100 000 Ft-ra emelkedik (2016-ban 83 333 Ft). Egy egyetemista után is jár a családi kedvezmény, akkor is, ha családi pótlék miatt már nem jár. Kiküldetésnek minősül a hivatali út is, nem csak a szerződésben rögzített, máshol végzett munkavégzés.

Az adóhatóságnak jelenteni fogják a tőzsdei ügyletek nyereségét is, így a NAV képes lesz ezt is beírni az általa készített bevallásba. Nem lesz adóköteles bevétel a tulajdonosoknál (csak adatszolgáltatási kötelezettséggel jár), ha a cég nyereségét a társaság alaptőke-emelésére fordítják.

Adómentes lesz a nappali tagozaton a gyakorlati képzés idejére, duális képzés esetén az elméleti és a gyakorlati képzés idejére kifizetett juttatás, a díjazás értékéből havonta a hónap első napján érvényes havi minimálbér összegéig. 2017-től adómentes a bölcsődei, óvodai szolgáltatás, bölcsődei, óvodai ellátás nyújtása. Adómentes 2017-től a munkáltató által nyújtott, valamennyi munkavállalónak nyújtott egészségügyi ellátás, vagy utalvány (EMMI rendelet).

A *cafeteria* keretében a munkáltatók a bér közel 100%-át kitevő terhe helyett 35% adó megfizetése mellett nettó havi 8333 forintot adhatnak majd készpénzben. A SZÉP kártya megmarad. A teljes kedvezményes cafeteria keret a közalkalmazottaknál 200 ezer, mindenütt másutt 450 ezer forint lesz, de e felett az adójuk 50% lesz. A lakáshitelek kifizetésén túl a munkáltató a lakbért, az utazást és az orvosi vizsgálatokat is támogathatja egy EMMI rendelet alapján.

Beszélt az előadó a *lakhatási kedvezményről*, amely a munkaviszony első 24 hónapjában a minimálbér 40%-a, a

munkaviszony második 24 havában a minimálbér 25%-a, a munkaviszony 5 évében pedig a minimálbér 15 %-a.

A KATA, EVA és KIVA adózási rendszerekkel kapcsolatban az előadó ismertette, hogy

- a KATA és EVA esetében a fejlesztési és egyéb támogatás nem számít bevételnek;

- keresőképtelenek adott hónapban (csak a teljes hónap számít);

- a KATA-ból TAO alany 0,25% adóelőleget vall be;
- a KIVA választásának létszámhatára 25-ről 50 főre emelkedik, a kötelező kilépés (megszűnés) határa 50-ről 100 főre;

- a KIVA adóalapja a házipénztár növekményével emelkedik;

- jön a KIVA beruházási kedvezmény is;

- a KATA adóztatási határa havi 1 millió Ft-ra emelkedik, ami évi 12 millió Ft-ot jelent.

Mint „kevésbé reklámozott” változásokat jelezte, hogy nem lép hatályba az iparüzési adó NAV felé történő bevallása és a gépjárműadó alóli mentességet nem terjesztik ki a hibrid személygépkocsikra.

A *társasági adó* változásaival kapcsolatban az előadó beszélt az immateriális javak (pl. jogdíjak) adókedvezményeiről, felsorolta az adóalap-csökkentő tételeket (köztük megemlítette, hogy a kis- és középvállalatok beruházási kedvezménye az eddigi 30 millió Ft-tal szemben korlátlanra vált, és a kamat teljes összege leírhatóvá válik a társasági adóból). Bérbe adott immateriális jószág után 30% az értékcsökkenés és elismert költség lesz a munkahelyi bölcsőde üzemeltetése.

Költségtakarékos gazdálkodás a Munka törvénykönyve által biztosított lehetőségek kihasználásával

Dr. Bujtor Gyula munkajogi szakjogász, munkaügyi és munkavédelmi tanácsadó előadásában elmondta, hogy több jelentős munkáltatónál szerzett tapasztalatai szerint egy jó munkáltatói szabályzat vagy a kollektív szerződés megfelelő módosítása jelentősen növelheti a hatékonyságot, ösztönözheti a munkavállalókat és egyben takarékos megoldásokat tartalmazhat. Kevés munkáltatónál tudatosult, hogy a kollektív szerződésben a munkavállalók hátrányára is el lehet térni, és ezzel akár a felszámolástól, csoportos létszámcsökkentéstől is megóvhatják cégüket. Véleménye szerint hosszú távon a szakszervezetnek és az általuk képviselt munkavállalóknak is ez az érdeke. Az eddigi látszat megállapodások helyett, amelyek többnyire a munkavállalóknak adott többletjuttatásokat tartalmazták, érdemi megegyezésekre van lehetőség.

A legnagyobb lehetőséget a költségmegtakarításra a munkaszervezésben a *munkaidő-beosztás* területén történő módosítások nyújtják. A munkaidőkeret, vagy elszámolási időszak bevezetésével és az egyenlőtlen mun-

kaidó-beosztás alkalmazásával pl. mentesülhet a munkáltató a rendkívüli munkavégzés elrendelése és kifizetése alól. Ez éves viszonylatban a cég nagyságától függően forint milliók megtakarítását is jelentheti. Több műszakos foglalkoztatás esetén pl. a kollektív szerződésben történő megállapodás nélkül is elrendelhető 6 havi munkaidőkeret, vasárnapra és az azt

megelőző napra is el lehet munkát rendelni rendes munkaidőben, és két munkanap között a szakszervezet beleegyezése nélkül is elegendő 8 óra pihenőidőt kiadni.

A munkáltató az egyes munkavállalói csoportokra, munkakörökre eltérő szabályokat állapíthat meg. Egy éven belül is át lehet térni egyik tevékenység fajtáról a másikra, pl. az időnyomunkáról a több műszakban történő foglalkoztatásra. A váltásra a munkaidőkeret lejárakor van lehetőség. Azt, hogy az egyes munkavállalói csoportok milyen tevékenységet folytatnak, a munkáltatónak kell meghatároznia, hiszen a munkaidő-beosztásnak ehhez kell igazodnia.

A munkaidő beosztása a munkáltatónak pedig nemcsak joga, hanem kötelessége is. Ez alól csak akkor mentesülhet, ha a munkavállaló részére írásban átengedi a munkaidő-beosztás jogát (kötetlen munkaidő). Ma már csak a munkaidő-beosztás jogának teljes átengedése esetén lehet a kötetlen munkaidőre vonatkozó kedvező elszámolási és nyilvántartási lehetőségekkel élni. (Nem kell a rendkívüli munkavégzésért bérpótlékot fizetni és nem kell a munkaidőt nyilvántartani.)

A munkáltató tevékenysége – elhatárolása alapján – lehet más és más, pl. a vagyonőrzés lehetséges több műszakban is (áruházak nyitva tartása alatt), vagy éjjelnappali megszakítás nélküli munkarendben is. Utóbbi esetben nem kell a munkavállalónak vasárnapi pótlékot fizetni. Az sem mindegy, hogy 24 órás váltásban, vagy 12-, esetleg 8-órás váltásban látják el az őrzésvédelmi feladatot. 24-órás váltás esetén pl. nem kell műszakpótlékot fizetni, míg több műszak és váltakozó munkakezdés esetén igen. Ez 30% műszakpótlék megtakarítását jelenti.

Hasonló a helyzet a benzinkutaknál és a vendéglátásban is, de ez a lehetőség adott a textiltisztító szakmában is. Az alkalmazott munkaidő-beosztástól függő-

en ezeknél a munkáltatónál is meg lehet takarítani a vasárnapi pótlék, a műszakpótlék, a rendkívüli munkavégzésért járó pótlék kifizetését. És mindez a munkaidő-beosztás megfelelő elkészítésétől függ. A megtakarított pénz egy részével a jó minőségű munkát és a nagyobb teljesítményt lehet elismerni.

A munkaidő beosztása ezért kiemelkedően fontos feladat, mégis sok munkáltató ezt rábízza a területi, vagy a közvetlen munkahelyi vezetőre, esetleg az üzemvezetőre. Az előadó tapasztalatai szerint a legrosszabb az, amikor a konkrét beosztást készítő személy (pl. szakszervezeti tisztségviselő) elsősorban a munkavállalók érdekeit képviseli, mert akkor olyan munkaidő-beosztás készül, amely esetén a lehető legtöbbet fogja a munkáltató kifizetni a munkavállalóknak.

Nagy lehetőségek rejlenek a *pihenőidő* nem napokban, hanem órákban történő kiadása esetén is. A munkaügyesek nem szeretik ezt a fajta munkaidő-beosztást, mert több munkával és odafigyeléssel jár, ugyanakkor jelentős megtakarításhoz vezet. Ha például a munkavállaló pénteken 14 órakor befejezi a munkanapját és legközelebb hétfőn reggel 6 órakor lép munkába, akkor két napot pihenőnapot „fogyasztott” el (szombat, vasárnap). Ugyanez órákban számítva nem 48, hanem 64 óra pihenőidőt jelent. Munkaidőkeret esetén hetente átlagosan 48 óra pihenőidőt kell biztosítani a munkavállaló részére. Ez azt jelenti, hogy aki az egyik héten 64 óra pihenőidőt töltött, annak elegendő a következő két hétben a törvény által lehetővé tett 40–40 óra megszakítás nélküli pihenőidőt biztosítani. Ez heti átlagban éppen 48 óra pihenőidő kiadását jelenti, tehát a munkáltató megfelel a törvényi előírásnak. Hogy mindez mire jó? Például arra, hogy a munkavállaló az egyik héten szombaton és vasárnap a pihenőnapjait tölti, míg a másik két héten szombaton is rendes munkaidőben foglalkoztatható. A 40 óra ugyanis úgy is kiadható, ha a munkavállaló szombaton 6 órától 14 óráig dolgozik, majd legközelebb hétfőn 6 órakor lép munkába. Ez a munkáltató szempontjából azt jelenti, hogy a munkavállalót vagy munkaidőkereten felül foglalkoztatja, amiért csak 50% bérpótlékot kell fizetnie (és nem pihenőnap 100% bérpótlékot), vagy a rendelkez-

zésre álló törvényes munkaidőt osztja be úgy, hogy a munkavállaló a heti 40 óra munkaidejét minden második és harmadik héten nem 5, hanem 6 nap alatt dolgozza le.

A háromszor 8 órás munkaidő-beosztás esetén a 20 perces szünetek miatt csak napi 7 óra 40 percet kell kifizetni és a 8 órából kieső 20 percnyi munkaidőket pl. szombaton le lehet dolgoztatni. A munkaközi szünet mértékében a felek megállapodhatnak, azonban ez nem lehet napi 1 óránál több és 20 percnél kevesebb. Így pl. a dohányosokkal akár 40 perc munkaközi szünetben is meg lehet állapodni egy 8 órás műszakban. A kiesett időket velük is le lehet dolgoztatni szombati napokon. Ehhez azonban a pihenőidőket órákban kell kiadni és nem napokban.

A felsoroltakon kívül még rengeteg lehetőség van a költségmegtakarításra, melyekről egy munkaügyi audit során kaphat képet a munkáltató.

* * *

Király Valéria, a Textiltisztító Egyesülés igazgatója zárszavában megköszönte a résztvevők érdeklődését és aktivitását, az előadók értékes tájékoztatóit, és bejelentette, hogy a X. Jubileumi Textiltisztító Konferencia tervezett időpontja 2017. november 7–9. Reményét fejezte ki, hogy ez alkalommal is számos értékes előadást és sok szakmai érdeklődőt üdvözölhetnek majd.

Az elhangzott előadások anyaga a Textiltisztító Egyesülésnél az érdeklődők rendelkezésére áll.